

Na schůzce ministrantů se nás otec Jan zeptal, proč se mši svatě a svatému přijímání říká eucharistie. Nastalo velké ticho. A protože nás otec nerad ztrapňuje, tak nám to hned vysvětlil. „Křesťané od nejstarších dob při mši svatě Pánu Bohu děkovali, zpívali mu chválu. Také po svatém přijímání si klekli a Pánu Ježíši děkovali. A protože se řecky řekne děkování eucharistie, tak se začalo říkat mši svatě i svatému přijímání eucharistie = díkůvzdání.

V neděli jsem poprvé chápal, co to znamená, když kněz nás přivítal ke slavení eucharistie. Všechno bylo v kostele pěkně až do svatého přijímání. Měl jsem mít patenu, ale Miloš mě předběhl. Chtěl jsem mu patenu vytrhnout, ale stíkl ji, trhnul sebou do strany a já se málem poroučel na zem. Pan farář viděl až konec, a tak napomenul mě. Zuřil jsem, i když jsem byl po svatém přijímání, a chystal jsem se mu to oplatit. Po mši svatě jsme se za kostelem poprali a do příští ministrantské schůzky spolu nemluvili.

Pan farář si toho samozřejmě všiml, proto před modlitbou na začátku schůzky řekl: „Minule jsme si řekli, že mši svatě a svatému přijímání říkáme eucharistie. Dnes vám prozradím, že křesťané prožívali svatě přijímání jako communio a tento název se dostal do misálu. Communio, řecky koinonia, znamená společenství s Pánem Ježíšem a s jeho bratry a sestrami. V jedné antifoně ke svatému přijímání se zpívá: „Je to jeden chléb a my, ač je nás mnoho, tvoříme jedno tělo, neboť jsme účastni jednoho chleba a jednoho kalicha.“

Pak pan farář zmlkl. Je to jeho metoda, když čeká na naši odpověď. A vydrží tak čekat někdy i dlouho. Podívali jsme se s Milošem na sebe, otec to viděl a pomohl nám, když nám spojil ruce. K tomu dodal: „Kdybyste se neusmířili, tak bych vám v neděli nepodal svatě přijímání, protože byste nám pokazili společenství jako minulou neděli.“

Eucharistie, communio, koinonia – teď už vím, co to znamená. A tak po svatém přijímání pokleknu, děkuji a všechno Pánu Ježíši řeknu. A pak se modlím za naši rodinu i za všechny lidi, se kterými jsem při svatém přijímání spojený.

jáhen Josef Janšta
<http://josefjansta.opava.org>

Ilustrace: Jiri Vancura

SEN SVATÉHO BRUNA

jáhen Štěpán Smolen

Daleko od lidských očí, ve skrytosti horských údolí má církev své elitní jednotky. Bez těchto agentů vycvičených v bojovém umění modlitby by ztratili sílu i ti, kdo stojí v předních liniích: misionáři povolání hlásat evangelium slovem a mučedníci vyvolení k tomu, aby zvěstovali Krista věrností před hlavními puškami. Kdo jsou tito Boží bojovníci, kteří zápasem o svatost vyprošují požehnání pro svět?

Nesou jméno kartuziáni a mluví se o nich jako o těch nejpřísnějších z přísných. Jsou na sebe tvrdí, zůstávají sami ve svých celách, ústa otvírají pouze k modlitbě a jinak mlčí. Málo jedí a uprostřed noci – v době, kdy většina lidstva spí a kdy se leckteří oddávají opilství a prostopášnostem – tito mniši vstávají, aby zpěvem v kostele vzdávali Bohu chválu.

Jak hrozný život, řeknete, ale kartuziáni – a to už existují víc než devět století – si na něj nikdy nestěžovali. Bránili se jen tehdy, když jim chtěl někdo jejich drsná pravidla zmírnit. Papež Urban V. se ve 14. století nad nebohými mnichy ustrnul a rozhodl se, že jim zruší pravidlo o postu od masa. Dotčení kartuziáni k němu však vyslali peší protestní delegaci složenou ze sedmadvaceti poustevníků: nejmladšímu z nich bylo osmdesát osm let, nejstaršímu devadesát pět. Papež hned od nápadu upustil a mniši žili dál, jak měli ve zvyku od počátku až dodnes.

O tomto řádu se říká, že nikdy nemusel být reformován, protože nikdy nebyl deformován. Zatímco jiné komunity časem zvlažněly a potřebovaly obnovitele, kartuziáni zůstali vždy věrní prvotnímu ideálu. Nikdy jich nebylo mnoho, ale nikdy také nevymřeli. V každé generaci si Bůh povolal hrstku těch, kdo byli ochotni stát se skrytou obětí. A v každé generaci se našlo mnoho těch, kdo nad tím podivným mnišským sebestmračením kroutili hlavou. Ale kartuzián si z toho nepochopení pranic nedělal a modlil se dál.

Můžeme se ptát, kde se tíhle podivní vlastně vzali a jaký to šílenec stál u jejich zrodu. Ten pán se jmenoval Bruno a narodil se v Kolíně nad Rýnem kolem roku 1030. Dlouho pak žil život nevzrušivý: nejprve léta v Remeši studoval a potom další léta v Remeši učil. Před jeho tabulí se vystřídaly stovky žáků, kteří si všichni vrněli nad tím, jak mu to učení jde. Přeli se jen o to, čím vyniká víc: zda moudrou hlavou

anebo dobrým srdcem. Za roky své služby vychoval spoustu opatů, několik biskupů a dokonce i jednoho budoucího papeže.

Mnozí někdejší žáčkové, jejichž lebky byly později obtěžkány mitrami a tiárami, prosili Bruna, aby jim byl rádcem. Ale v učitelově nitru léta klíčil jiný sen – sen o samotě s Bohem, o ustavičné modlitbě, kterou lze pro druhé vykonat víc než horečnatou službou. K čemu je potlesk vděčných žáků, když rozptýlené srdce zatím bloudí daleko od Pána?

Teprve jako padesátiletý – když už se zdálo, že biskupské hodnosti neunikne – mohl svůj plán uskutečnit. Shromáždil kolem sebe šestero druhů a odebral se do stinného údolí v alpském masivu Chartreuse. „Co dědek blázní?“ říkali si kolegové. Ale Bruno věděl, že v samotě, do které odchází, na něj čeká Pán. Uprostřed světa, kde někteří nechtějí Boha vůbec a někteří jen tak trochu, se rozhodl být tím, kdo ho bude chtít zcela a kromě něj už nic. Nikdy nebyl šťastnější.

Pak se však ozval hlas z Říma. Brunův žák se stal papežem a chtěl poustevníka za poradce. Učitel poslechl studenta a šel. Pár let pak Urbanovi II. radil v záležitostech velkého světa. Bezchybně plnil každý úkol, a přece se papeži zdálo, že skrývá nějaký žal. Nakonec mu to nedalo a zeptal se: „Co je Ti, Bruno, co si ještě žádáš? Vždyť stojíš u kormidla církve a můžeš ji vést k Pánu blíž.“ Ale Bruno mlčel. Nikdy nechtěl být kormidelník. Raději by jako skrytý prosebník volal k Bohu, aby dal církvi vítě Ducha Svatého, bez nějž se plavidlo nepohne ani o píď. Mlčky tam stál a zpřímá na papeže hleděl, až nakonec Urban odvrátil oči a s bolestí, že ztrácí nejlepšího rádce, řekl: „Jdi. Jdi, kam Tě Bůh volá, a už se nevracej.“

Ilustrace: Helena Filčíková

Pohled na východ

V minulém koncilním zastavení jsme se velmi stručně zabývali vztahy s křesťany z jiných církví a jednotou všech, kdo vyznávají Kristovo jméno. Je to tematika stále velmi aktuální a citlivá, která – jak se ke svému nemilému překvapení dovidám i na nečekaných místech – mnohým stále leží v žaludku.

Dnes se podíváme na to, jaké podoby má jednota uvnitř, v rámci katolické církve. Dokumentem, který dnes otevřeme, je totiž dekret věnovaný takzvaným východním církvím. Toto téma nese i ve svém názvu – jmenuje se Orientalium Ecclesiarum neboli „východních církví“.

Co se tím myslí? Možná jste někdy narazili na zmínku nebo zprávu o „řeckokatolících“. Takto bývají ne zcela přesně nazýváni katolíci křesťané, kteří slaví bohoslužby jiným obřadem, kterému se říká „byzantský“. Tito katolíci vyznávají stejnou víru jako my, respektují papeže coby nejvyššího představitele církve, mají však odlišné obřady i vlastní disciplínu, organizaci a právní předpisy.

Dekret Orientalium Ecclesiarum tyto odlišnosti – liturgie, církevní právo a duchovní dědictví – souhrnně označuje jako „ritus“. Tak ve východní Evropě najdeme církve byzantského ritu, v těžce zkoušeném Iráku ritu chaldejského a v Egyptě zase koptského. Celkem bychom po světě našli více než dvacet církví v rámci pěti různých ritů.

Koncil ve zmiňovaném dekretu zdůrazňuje, že všechny tyto rity mají stejnou důstojnost, stejná práva a stejné povinnosti. Katolická církev musí být opravdu katolická – to znamená všeobecná. Jednota totiž neznamená uniformitu. Kéž je to poučením i pro nás.

jáhen Zdeněk Drštka

Foto: JeremyA - wikipedia.org